

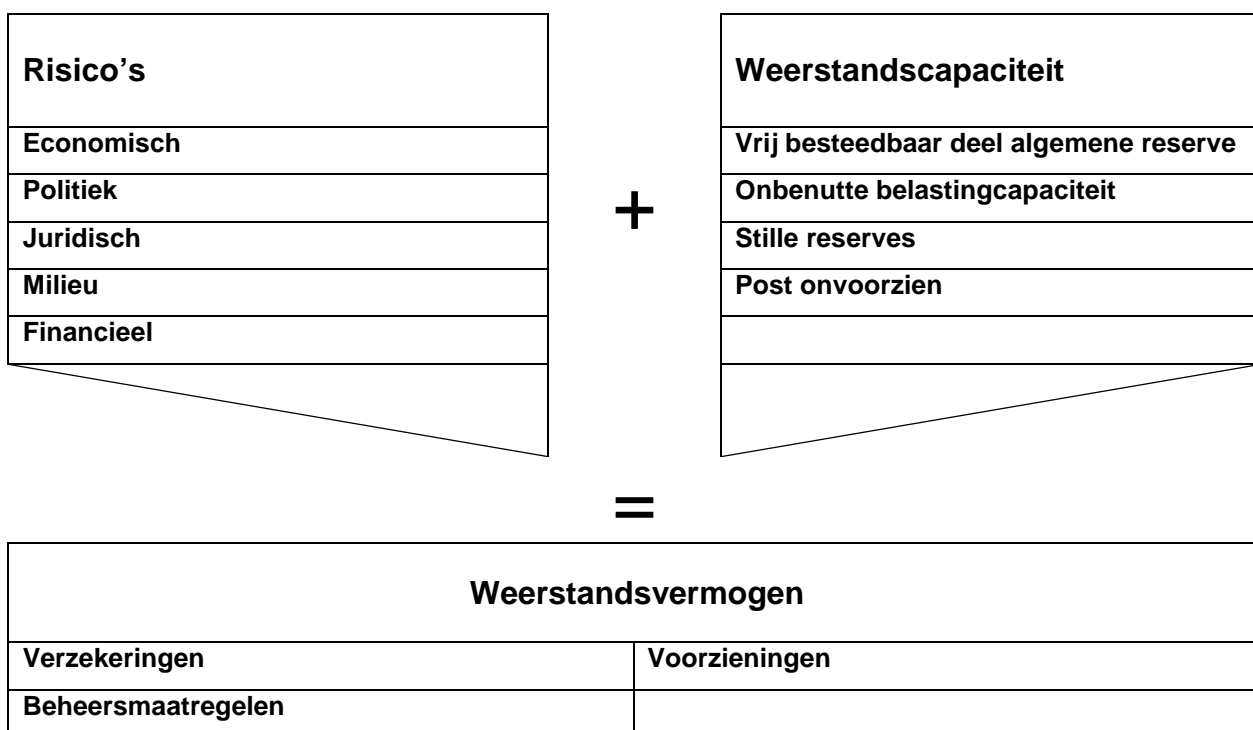
2. Weerstandsvermogen en risicobeheersing

BEGRIPPEN

Onder weerstandsvermogen wordt verstaan “het vermogen van de gemeente om niet-structurele financiële risico’s op te kunnen vangen teneinde zijn taken voort te kunnen zetten”.

Het weerstandsvermogen bestaat uit de relatie tussen weerstandscapaciteit (dit zijn de middelen waarover de gemeente beschikt/kan beschikken om niet begrote kosten te dekken) en de risico’s waarvoor geen voorzieningen zijn getroffen of verzekeringen zijn afgesloten. Het weerstandsvermogen is van belang voor het bepalen van de gezondheid van de financiële positie van de gemeente voor het begrotingsjaar en de volgende jaren van het meerjarenperspectief.

Voor het beoordelen van het weerstandsvermogen is inzicht nodig in de omvang en in de achtergronden van de risico’s in relatie tot de aanwezige weerstandscapaciteit. De relatie daartussen geeft het weerstandsvermogen aan volgens onderstaande figuur. Aan de hand van dit schema wordt het weerstandsvermogen van de gemeente Bunnik bepaald.

De risico’s voor het weerstandsvermogen zijn die risico’s die niet anderszins zijn ondervangen. Reguliere risico’s – risico’s die zich regelmatig voordoen en die veelal vrij goed meetbaar zijn – maken geen deel uit van de risico’s in de paragraaf weerstandsvermogen. Hiervoor kunnen immers verzekeringen worden afgesloten of voorzieningen worden gevormd.

Risicoprofiel

Voor de bepaling dat de kans zich voordoet is onderstaande verdeling aangehouden.

Omschreven als	Geschatte kans dat het risico zich in werkelijkheid voor zal doen
Uitgesloten	0%
Zeer onwaarschijnlijk	5%
Onwaarschijnlijk	10%
Uitzonderlijk	20%
Mogelijk	30%
Aannemelijk	50%
Waarschijnlijk	70%
Zeer waarschijnlijk	90%

Alle gemeentelijke bedrijfsactiviteiten zijn beoordeeld op mogelijke risico's. Op basis van deze beoordeling is de tabel in de bijlage samengesteld. Van de geïnventariseerde risico's is per risico de kans dat het risico zich voordoet en de financiële impact van het risico geschat. Tenslotte is aangegeven of het een structureel (S) of incidenteel (I) risico betreft.

Voor het gecalculeerd risicobedrag en de bijbehorende kans, welke resulteert in de financiële impact wordt verwezen naar de bijlage. Deze resulteert in onderstaande tabel.

	ACTUALISATIE BEGROTING 2019	ACTUALISATIE BEGROTING 2019	ACTUALISATIE BEGROTING 2019
	Bedrag	Kans	Financiële Impact
Uitgesloten	0	0%	0
Zeer onwaarschijnlijk	26.013.952	5%	1.300.698
Onwaarschijnlijk	754.000	10%	75.400
Uitzonderlijk	966.000	20%	193.200
Mogelijk	340.000	30%	102.000
Mogelijk aannemelijk	280.001	40%	112.000
Aannemelijk	1.332.000	50%	666.000
Aannemelijk waarschijnlijk	200.000	60%	120.000
Waarschijnlijk	10.000	70%	7.000
Zeer waarschijnlijk	0	90%	0
Voordoend	0	100%	0
Totaal	29.895.953		2.576.298
Benodigd bedrag bufferreserve o.b.v. risico-profiel 50%			793.000
Saldo begroot 1-1-18 reserves en voorziening			750.434
Verschil			42.566

Voor het opvangen van de geschatte risico's is gekozen voor een risicoprofiel van 50% en hoger. Hiertoe wordt de bufferreserve ingezet. Bij een verschuiving van het risicoprofiel zal dat gevolgen hebben voor de grootte van de bufferreserve en de algemene reserve.

Ratio weerstandsvermogen

Hieronder is deze ratio per 1 januari 2019 weergegeven.

$$\text{Ratio weerstandsvermogen} = \frac{\text{Beschikbare weerstandscapaciteit}}{\text{Benodigde weerstandscapaciteit}} = \frac{9.451.951}{2.576.298} = 3,7$$

De ratio weerstandsvermogen is gedaald van 4,3 in 2018 naar 3,7 in 2019. Volgens de norm is dit nog steeds uitstekend. Deze daling wordt hoofdzakelijk verantwoord door:

- Ten opzichte van de meerjarenbegroting 2018 – 2021 is de benodigde weerstandscapaciteit gestegen van € 2.508.259 naar € 2.576.298
- De beschikbare weerstandscapaciteit is gedaald met € 1.229.756 ten opzichte van de meerjarenbegroting 2018 -2021. Als voornaamste reden kan hier worden aangegeven de effecten van de kaderbrief 2019 – 2022 voor een bedrag van € 890.100.

Hoewel er geen algemene norm is voor de ratio van het weerstandsvermogen, wordt in veel gemeenten als referentiekader gebruik gemaakt van een waarderingstabel die luidt:

Weerstandsnorm		
Waardering	Ratio	Betekenis
A	> 2.0	Uitstekend
B	1.4 – 2.0	Ruim voldoende
C	1.0 – 1.4	Voldoende
D	0.8 – 1.0	Matig
E	0.6 – 0.8	Onvoldoende
F	< 0.6	Ruim onvoldoende

RATIO WEERSTANDSVERMOGEN

De BBV (Besluit Begroting en Verantwoording) schrijft voor een verplichte basisset van vijf financiële kengetallen op te nemen in de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing. Deze zijn:

1. netto schuldquote (en: netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen);
2. de solvabiliteitsratio;
3. kengetal grondexploitatie;
4. structurele exploitatieruimte;
5. belastingcapaciteit: Woonlasten meerpersoonshuishouden (voorheen opgenomen onder paragraaf Lokale lasten en heffingen).

Ter beoordeling van de kengetallen kan onderstaand schema gehanteerd worden:

Schema: beoordeling kengetallen

Kengetal	Categorie A Categorie B Categorie C		
	Minst risicovol	Neutraal	Meest risicovol
1. Netto schuldquote	a. zonder correctie doorgeleende gelden	<90%	90-130% >130%
	b. met correctie doorgeleende gelden	<90%	90-130% >130%
2. Solvabiliteitsratio	>50%	20-50%	<20%
3. Grondexploitatie	<20%	20-35%	>35%
4. Structurele exploitatieruimte	Begr >0%	Begr = 0%	Begr <0%
5. Belastingcapaciteit	<95%	95-105%	>105%

De cijfers die gepresenteerd worden bevatten cijfers van de jaarrekening 2017 en de begrotingscijfers van 2018 en verder.

1. Netto schuldquote

De netto schuldquote weerspiegelt het niveau van de schuldenlast van de gemeente ten opzichte van de eigen middelen. De netto schuldquote geeft een indicatie van de druk van de rentelasten en de aflossingen op de exploitatie. Een daling van de netto schuldquote is positief, de schuldenlast daalt (oftewel: financiering geschiedt meer met eigen middelen).

(Bedragen x 1.000)

	2017	2018	2019	2020	2021	2022
A Vaste schulden	8.900	7.200	5.500	3.800	2.550	1.400
B Netto vlottende schuld	2.209	1.626	1.670	1.715	1.761	1.809
C Overlopende passiva	1.734	1.826	1.875	1.926	1.978	2.031
D Financiële activa	61	330	319	308	297	285
E Uitzettingen < 1 jaar	3.295	5.011	5.146	5.285	5.428	5.575
F Liquide middelen	221	-749	-869	-1.445	-1.773	-2.394
G Overlopende activa	3.320	1.358	1.394	1.432	1.471	1.510
H Totale baten (excl. Mutaties reserves))	27.809	33.204	33.584	28.411	28.574	28.608
Netto schuldquote (A+B+C-D-E-F-G)/H x 100%	21,38%	14,16%	9,09%	6,55%	3,03%	0,92%

Voor 2019 is de netto schuldquote 9,09%. Dit is kleiner dan 90% (zie schema: beoordeling kengetallen) en dit betekent dat het kengetal onder de categorie A minst risicovol valt.

Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen

Om inzicht te verkrijgen in hoeverre sprake is van doorlenen wordt de netto schuldquote zowel in- als exclusief doorgeleende gelden weergegeven (netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen). Op die manier wordt duidelijk in beeld gebracht wat het aandeel van de verstrekte leningen is en wat dit betekent voor de schuldenlast.

De gemeente Bunnik heeft geen doorgeleende gelden. Hierdoor is de netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen gelijk aan de netto schuldquote.

2. De solvabiliteitsratio

Dit kengetal geeft inzicht in de mate waarin de gemeente in staat is aan haar financiële verplichtingen te voldoen. Onder de solvabiliteitsratio wordt verstaan het eigen vermogen als percentage van het balans-totaal. Het eigen vermogen van een gemeente bestaat uit de reserves (zowel de algemene reserve als de bestemmingsreserves) en het resultaat uit het overzicht van baten en lasten.

(Bedragen x 1.000)

	2017	2018	2019	2020	2021	2022
A Eigen vermogen	31.681	28.826	28.255	28.078	27.717	26.994
B Balanstotaal	48.677	42.353	41.837	40.092	38.616	36.881
Solvabiliteit (A/B) x 100%	65,08%	68,06%	67,54%	70,03%	71,78%	73,19%

Voor 2019 is de solvabiliteitsratio 67,54%. Dit is groter dan 50% (zie schema: beoordeling kengetallen) en dit betekent dat het kengetal onder de categorie A minst risicovol valt.

3. Kengetal grondexploitatie

De afgelopen jaren is gebleken dat grondexploitatie een forse impact kan hebben op de financiële positie van een gemeente. De boekwaarde van de voorraden grond is van belang, omdat deze waarde moet worden terugverdiend bij de verkoop. De accountant moet ieder jaar beoordelen of de gronden tegen een actuele waarde op de balans zijn opgenomen.

(Bedragen x 1.000)

	2017	2018	2019	2020	2021	2022
A Bouwgronden in exploitatie	4.606	1.005	802	802	802	802
B Totale baten (excl.mutaties reserves)	27.809	33.204	33.584	28.411	28.574	28.608
Grondexploitatie (A/B) x 100%	16,56%	3,03%	2,39%	2,82%	2,81%	2,80%

Voor 2019 is de grondexploitatie 2,39%. Dit valt onder de 20%. Conform het schema beoordeling kerngetallen betekent dit dat het kengetal grondexploitatie onder de categorie A minst risicovol valt.

4. Structurele exploitatieruimte

Voor de beoordeling van de financiële positie is het van belang te kijken naar de structurele baten en lasten. Dit kengetal geeft aan welke ruimte de gemeente heeft om eigen lasten te dragen. Een positief percentage betekent dat de structurele baten toereikend zijn om de structurele lasten te dekken. Gemeente Bunnik heeft voor 2019 een positief percentage van 1,6%.

De structurele lasten en baten worden berekend door eliminatie van de incidentele lasten en baten op de totale exploitatie. De toevoegingen en onttrekkingen aan reserves zijn in de regel incidenteel, immers een reserve is op termijn besteed aan het doel waarvoor deze is gevormd. Alleen de meerjarige toevoegingen en onttrekkingen aan financieringsreserves of doorlopende bestemmingsreserves met als doel het dekken van structurele lasten en baten, worden als structureel aangemerkt. De structurele toevoegingen aan reserves worden bepaald door de totale mutaties op reserves te corrigeren voor verschuivingen tussen reserves en reserve-mutaties die voortvloeien uit incidentele lasten en baten.

	2017	2018	2019	2020	2021	2022
A Totale structurele lasten	26.513	33.163	28.322	28.235	28.295	28.231
B Totale structurele baten	27.346	32.334	28.142	28.093	28.574	28.608
C Totale structurele toevoegingen aan de reserves	386	385	376	376	376	376
D Totale structurele onttrekkingen aan de reserves	1.227	1.108	1.078	967	973	892
E Totale baten, exclusief mutaties reserves	27.809	33.204	33.584	28.411	28.574	28.608
Structurele exploitatieruimte ((B-A)+(D-C))/(E) x100%	6,0%	-0,3%	1,6%	1,6%	3,1%	3,1%

Belastingcapaciteit: Woonlasten meerpersoonshuishouden

De ruimte die een gemeente heeft om zijn belastingen te verhogen wordt vaak gerelateerd aan de totale woonlasten. Onder de woonlasten worden verstaan de onroerende zaakbelasting (OZB), de rioolheffing en reinigingsheffing voor een woning met een gemiddelde WOZ-waarde in die gemeente. De belastingcapaciteit van gemeenten wordt daarom berekend door de totale woonlasten meerpersoonshuishouden in een jaar te vergelijken met het landelijk gemiddelde van voorgaand jaar.

	2017	2018	2019	2020	2021	2022
A OZB-lasten voor gezin bij gemiddelde WOZ-waarde	496	509	523	523	523	523
B Rioolheffing voor gezin bij gemiddelde WOZ-waarde	176	185	194	194	194	194
C Afvalstoffenheffing voor een gezin	221	256	246	246	246	246
D Eventuele heffingskorting	0	0	0	0	0	0
E Totale woonlasten voor gezin bij gemiddelde WOZ-waarde (A+B+C-D)	893	950	963	963	963	963
F Woonlasten landelijke gemiddelde voor gezin in 2018	723	721	721	721	721	721
Woonlasten t.o.v. landelijke gemiddelde jaar	123,5%	131,7%	133,5%	133,5%	133,5%	133,5%

Voor 2019 is de belastingcapaciteit: Woonlasten meerpersoonshuishouden 133.5%. Dit is groter dan 105% (zie schema: beoordeling kengetallen) en dit betekent dat het kengetal onder de categorie C meest risicovol valt. De cijfers die vermeld worden in de kolom 2017 komen uit de jaarrekening 2017 en de cijfers 2018 zijn de laatst bekende cijfers vanuit www.waarstaatjegemeente.nl. De OZB lasten voor 2019 en verder is verhoogd met de inflatie van 2,7%. De overige jaren zijn constant gehouden. (dit betreft voorlopige cijfers en kunnen derhalve nog wijzigen)